



Kokemäenjoen kalakantojen hoito-ohjelman seurantaryhmän 14. kokous

Aika	13.3.2019	Klo 10.00
Paikka	Tuorin kartano, Pori	
Läsnä	Juhani Salmi, Mika Sivil, Kimmo Pakarinen, Kimmo Puosi, Tapio Mäkelä, Kimmo Lehtonen, Ilpo Koppinen, Taina Koivisto, Jukka Pulakka, Markku Rekola, Tauno Kykylä, Klaus Kaikkonen, Matti Ala-Juusela, Esko Huusko, Petri Rannikko, Outi Aalto, Kari Ylikoski, Marko Paloniemi, Jari Pelkonen, Jyrki Salo, Sami Moilanen, Esko Piranen, Janne Rautanen, Heikki Salokangas, Niklas Ulenius, Aki Janatuinen, Heikki Holsti, Sami Ojala, Jorma Kirjavainen, Leena Rannikko	

1 Kokouksen avaus

Jorma Kirjavainen (ELY-kalatalouspalvelut/Järvi-Suomi) avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Sirkka-Liisa Mäkinen kertoi Tuorin kartanon historiasta.

2 Hoito-ohjelman toteutus ja varojen käyttö vuonna 2018, varojen kertymä ja saldot sekä käytön suuntaviivat lähivuosina

Leena Rannikko (VARELY/kalatalous) kertoi kalatalousmaksuista ja niiden historiasta Kokemäenjoella. Varoja oli käytetty vuonna 2018 kaikkiaan 172 188 € (kokouskulut 1 225 €, hautomon hankinnat ym. kulut 1 123 €, tutkimukset, selvitykset suunnitelmat ja tiedottaminen 16 250 €, kalanistutukset 153 590 €, josta 27 342 € hautomon kuluja). Kalanistutusten osalta eniten varoja käytettiin vaellussiikaan ja kirjoloheen (merilohi 2v 20 000 €, meritaimen 2v 20 000 €, järvitaimen mäti ja 4v 5 343 €, vaellussiika vk ja 1k 44 885 €, kirjolohi 48 756 €, kuha 6 000 €, toutain vk 2 342 €, ankerias 6 264 €). Muista toimenpiteistä kuin kalanistutuksista eniten varoja käytettiin sähkökalastuksiin (sähkökalastukset 12 650 €, toutainselvitys 3 000 €, hautomon hankinnat ym. kulut 468 €, nettisivut 600 €, kokous- ym. kulut 1 890 €).

Voimalaitosten indeksikorjatut kalatalousmaksut vuonna 2019 olivat yhteensä 199 883 € (Harjavalta 92 924 €, Kolsi 45 259 €, Äetsä 27 246 €, Hartolankoski 17 054 €, Melo 17 400 €). Varoja on käytettävissä 259 843 € (vanhat käyttämättömät + vuoden 2019 kalatalousmaksut). Jakoprosentteja ei enää käytetä laskujen maksussa.

Jatkossa Kokemäenjoen velvoitehoidossa edetään vuoteen 2020 voimassa olevan hoitosuunnitelman mukaisesti. Istutuksiin käytetään 130 000–150 000 ja muihin toimenpiteisiin 50 000–70 000 € vuodessa. Vuonna 2019 kalanistutuksissa edetään pääosin entisten suuntaviivojen mukaisesti. Harjavallan hautomon toiminta jatkuu vaellussiian osalta. Selvitysten osalta tehdään toutainselvitys, Kulo- ja Rautaveteen laskevien uomien sähkökalastukset, virikekasvatettujen lohien merkintätulosten analysointi, vaellussiian luonnonlisäntymistutkimuksen jatko ja Harjunpäänjoen hoitotoimien analyysi. Kokemäenjoen ja mahdollisesti myös Harjunpäänjoen

25.3.2019

sähkökalastuksissa pidetään välivuosi. Kunnostuksia tehdään Sammunjoen-Sammaljoen yläosalla.

3 Vuoden 2018 toimenpiteet ja muutakin Kokemäenjokiasiaa

- Kalaistutukset vuonna 2018 ja samalla myös suunnitelma vuodelle 2019
Jari Pelkonen (POSELY/kalatalous) kertoi Kokemäenjokeen kalatalousmaksuvaroilla vuonna 2018 tehdyistä kalanistutuksista. Alueelle I (Harjavallan alapuoli) istutettiin merilohia (2v, 10 631 kpl), meritaimenia (2v, 12 346 kpl) ja vaellussiikoja (vk, 3 011 688 kpl, 1k, 80 970 kpl), alueelle II (Harjavalta-Kolssi) kuhia (1k, 17 604 kpl) ja kirjolohia (2v-3k, 2 098 kpl), alueelle III (Kolssi-Äetsä) kuhia (1k, 7 604 kpl), kirjolohia (2v-3k, 1 967 kpl) ja toutaimia (vk, 21 000 kpl), alueelle IV (Äetsä-Tyrvää) järvitaimenen mätiä (14 506 kpl), järvitaimenia (4v, 244 kpl) ja kirjolohia (2v-3k, 990 kpl), alueelle V (Tyrvää-Melo) järvitaimenen mätiä (14 506 kpl), kirjolohta (2v-3k, 1 135 kpl) ja ankeriaita (ka, 1 950 kpl) sekä alueelle VI (Melon yläpuoli) ankeriaita (ka, 3 850 kpl).
- Kokemäenjoen alaosan ja Harjunpäänjoen-Joutsijoen sähkökalastukset
Sami Ojala (KVVY Oy) kertoi Kokemäenjoella (10 koealaa), Joutsijoen- ja Kullaanjoella (8) sekä Harjunpään- ja Kaasmarkunjoella (15) vuonna 2018 tehdyistä sähkökoekalastuksista. 24.8.-4.9. Koekalastusten aikana virtaamat olivat lämpimän ja kuivan kesän vuoksi pieniä ja osa Harjunpään-Joutsijoen sivu-uomien koealoista oli lähes kuivia. Vedenlämpötilat olivat 14,5-19,5 °C.

Kokemäenjoen alaosalta ei saatu saaliiksi yhtään lohikaloja. Joutsijoen- ja Kullaanjoella sekä Harjunpään- ja Kaasmarkunjoella taimentiheydet olivat alhaisemmat kuin edellisvuosina. Joutsijoenjoelta ei saatu yhtään 0+-taimienia, joita oli esiintynyt edellisvuosien saaliissa. Lohitiheydet Harjunpään- ja Kaasmarkunjoessa olivat sen sijaan pysyneet keskimäärin jokseenkin edellisvuosien tasolla, paikoin nousseet ja paikoin laskeneet.

Niklas Ulenius toi esiin Joutsijärven luusuassa sijaitsevan Tammen säännöstelypadon vaikutuksen kalatiheyksiin. Pato meni vuonna 2018 kahdesti tukkoon, mikä vaikeutti kutukalojen vaellusta yläjuoksun poikastuotantoalueille ja oli ilmeisesti ainakin osasyynä alhaisiin taimentiheyksiin. Juhani Salmen mukaan ylisiirtoja tehtiin edellisvuosien tapaan, mutta taimenia ei istutettu lainkaan. Kaikki sähkökalastuksissa saaliiksi saadut 0+-taimenet olivat siten ilmeisesti peräisin luonnontuotannosta.

- Harjavallan hautomon toiminta kuluvalle kasvatuskaudella
Tapio Mäkelä (Kalatalouspalvelu Mäkelä Tmi) kertoi Harjavallan hautomon toiminnasta kasvatuskaudella 2018–2019. Vaellussiian emokalapyynti tehtiin Lammaistenlahdella ammattikalastajien toimesta loka-marraskuussa 2018. Naaraita saatiin saaliiksi 137 ja koiraita 111 yksilöä. Pyyneissä saaliiksi saaduista sioista viisi oli merkitty (neljä viime ja yksi toissa vuonna). Pituuskasvua merkityillä sioilla oli tullut n. 0,5 cm/vuosi (neljä koirasta ja yksi naaras). Syksyn 2018 pyynteissä merkittiin nuolimerkillä yli 100 yksilöä.

25.3.2019

Silmäpisteasteen mätiä niistä saatiin 132 litraa. Kokoushetkellä mätiä oli hengissä 89 litraa eli noin 4 400 000 kpl (49 600 kpl/litra). Haudonta tapahtuu kiertovedessä, ja sen aikana oli tehty 7 formaliinikylpyä vesihomeen vuoksi. Kuoriutuneet siianpoikaset merkitään alitsariinilla ja istutetaan Kokemäenjokeen Harjavallan voimalan alapuolelle.

- Harjavallan hautomon toiminta tähän mennessä – miten jatketaan?
Juhani Salmi (VARELY/kalatalous) kertoi Harjavallan hautomon tähänastisesta ja tulevasta toiminnasta. Hautomon toiminnassa tavoitteena on kasvattaa hyvälaatuisia, kotijokeensa leimaantuvia vastakuoriutuneita kalapoikasia kompensoimaan kalastukselle ja kalastolle aiheutunutta haittaa. Hautomo aloitti toimintansa syksyllä 2016. Vaellussiian mätiä on haudottu kausina 2016–2017, 2017–2018 ja 2018–2019. Toutaimen haudontatoiminta aloitettiin vuonna 2018, jolloin istutettiin 22 000 vastakuoriutunutta poikasta. Hautomoa on hoitanut ProAgria Länsi-Suomi/Satakunnan kalatalouskeskus alihankkijanaan Kalatalouspalvelu Mäkelä Tmi. Tappiot mädinhaudonnassa ovat laskeneet, ja istukastuotanto on kasvanut vajaaseen viiteen miljoonaan vastakuoriutuneeseen poikaseen. Käytössä on 24 haudontasuppilaa (n. 8 litraa) ja yksi n. 80 litran siilo. Käyttökelpoinen haudontatilavuus on noin 250 litraa eli noin 12 000 000 siian mätijyvää. Tarvittaessa haudontakapasiteettia voidaan nostaa yhden samankokoisen linjaston verran.

Emokalojen pyynti, mädin lypsy ja haudonta sekä hautomon järjestelmät toimivat asianmukaisesti. Nykyisellä hautomokapasiteetilla vk-poikasia on mahdollista saada noin 7–8 milj. kappaletta. Ensisijainen tavoite on lähivuosina saada laitoksen koko nykyinen kapasiteetti käyttöön. Toissijaisena tavoitteena on aloittaa poikasten kasvattaminen 1-kesäisiksi merelle sijoitetuissa verkkoaltaissa. Kokemäenjoen poikastarpeen tyydyttämisen lisäksi pyritään tuottamaan poikasia ainakin Satakunnassa tehtäviä velvoitustutuksia varten. Kasvuun pyritään kestävästi ottamatta kaikkea siian mätiä jokeen nousseista kutukaloista. Mikäli asiat etenevät suunnitellusti pitäisi vuodesta 2022 eteenpäin Kokemäenjokeen nousevien siikojen määrä kasvaa hautomotoiminnan seurauksena. Toutaimen haudonnan harjoittelua jatketaan tänä ja ensi vuonna. Harjoittelun jälkeen haudontaa jatketaan tarpeen mukaan.

Keskustelussa Aki Janatuinen toi esille vastakuoriutuneiden poikasten herkkyys ympäristöolosuhteille verrattuna 1-kesäisiin, minkä vuoksi poikasten jatkokasvatukselle on tarvetta. Lisäksi tuotiin esille kalastajien ristiriitaisen suhtautuminen toutaimen (vapakalastajat pääsääntöisesti pitävät mutta verkkokalastajat eivät).

- Kokemäenjoen ja sen edustan merialueen kalansaaliiden kehitys velvoitetarkkailun valossa
Heikki Holsti (KVVY ry) kertoi Kokemäenjoen kalataloudellisesta yhteistarkkailusta. Yhteistarkkailua on toteutettu 1970-luvulta lähtien (Kokemäenjoen ja sen edustan merialueen kalataloudellinen yhteistarkkailu). Tarkkailua tehdään kolmen vuoden välein, ja 2019 on seuraava tarkkailuvuosi. Lisäksi merialueella tehdään erillisenä Venator Oy:n kalataloudellinen tarkkailu. Tarkkailualue on jaettu viiteen osaan: Vammala-Äetsä, Äetsä-Kolsi,

25.3.2019

Kolsi-Harjavalta, Harjavalta-Pori sekä Pihlavanlahti-Ahlaistensaaristo. Tarkkailuun sisältyvät nordic-verkkokoekalastukset Kokemäenjoella sekä merialueella, poikasnuottaukset merialueella, sähkökalastus Arantilankoskessa, kalastustiedustelu, kalojen elohopeapitoisuuksien seuranta sekä kalojen käyttökelpoisuuden arviointi.

Vuoden 2016 väestörekisteripohjaisessa kalastustiedustelussa vastausaktiivisuus oli 49,6 %. Eniten kalastajia oli ollut merialueella eli Pihlavanlahdella-Ahlaistensaaristossa (3 832 henkilöä). Kokonaispyyntiponnistus tiedustelualueella oli 324 314 pyyntivuorokautta. Pyyntiponnistus oli vuosina 2010 ja 2013 noin 20 000 pyydysvuorokautta enemmän kuin vuosina 2007 ja 2016. Jokialueelta saalista saatiin lähinnä vapavälineillä, merialueella sekä verkoilla että vapavälineillä. Suurimmat saaliit saatiin merialueelta (40 kg/ruokakunta). Jokialueelta saalista saatiin 22–30 kg/ruokakunta. Ruokakuntakohtainen saalis on pysynyt samana viime vuosina. Jokiosuudella Vammala-Äetsä saaliit koostuivat vuonna 2013 pääosin hauesta, ahvenesta ja särjestä, kun taas vuonna 2016 kolmanneksi runsain saalislaji oli särjen sijaan kuha. Jokiosuudella Äetsä-Kolsi runsaimmat saalislajit vuosina 2013 ja 2016 olivat hauki, ahven ja särki. Jokiosuudella Kolsi-Harjavalta saaliit koostuivat vuonna 2013 pääosin hauesta, lahnasta ja kuhasta, kun taas vuonna 2016 lahnan ja kuhan tilalle kolmen runsaimman saalislajin joukkoon nousivat kirjolohi ja ahven. Jokiosuudella Harjavalta-Pori saaliit koostuivat vuonna 2013 pääosin ahvenesta, hauesta ja kirjolohesta, kun taas vuonna 2016 kirjolohen tilalle yhdeksi kolmesta runsaimmasta saalislajista oli tullut säyne. Pihlavanlahdella-Ahlaisten saaristossa saaliit vuonna 2013 koostuivat pääosin ahvenesta, hauesta särjestä, vuonna 2016 kuha oli noussut särjen tilalle yhdeksi kolmesta runsaimmasta saalislajista. Jokiosuudella Äetsä-Pori kokonaiskalansaaliit laskivat vuodesta 2013 vuoteen 2016.

Meritaimen-, lohi- ja siikasaaliit jokiosuudella Harjavalta-Pori ja Pihlavanlahdella-Ahlaisten saaristossa ovat vaihdelleet huomattavasti mutta laskeutuneet varsinkin jokialueen osalta vuodesta 1991 vuoteen 2016. Varsinkin meritaimenen ja lohien saalisarvioihin sisältyy kuitenkin tiedustelun toteutustavasta johtuvaa epävarmuutta, ja luotettavampien saalisarvioiden saamiseen tulisi tiedustelua kohdistaa kalastusluvan lunastaneisiin. Sen sijaan jokialueen kirjolohisaaliit ovat istutusten ansiosta nousseet vuoden 1991 jälkeen huomattavasti, ja ne olivat suurimmillaan tiedusteluvuosina 2010 ja 2013. Kirjolohia on saatu saaliiksi varsinkin jokiosuudelta Harjavalta-Pori. Tiedustelualueen kuhasaalis vuosina 1991–2016 pysyi jokseenkin samalla tasolla noin 10–20 tonnissa lukuun ottamatta vuotta 2003, jolloin saalis oli noin kaksinkertainen muiden tiedusteluvuosien keskimääräiseen saaliiseen verrattuna. Ravun kokonaissaalis on istutusten myötä noussut 1 100 yksilöön vuonna 2016. Nahkiaisen pyynti tiedustelualueella on tiedustelujen perusteella ollut varsin vähäistä: vuosina 2007–2016 nahkiaisenpyyntiä on harjoittanut 0–2 kalastajaa. Vuonna 2013 kalastajat ilmoittivat saaneen saaliiksi Kokemäenjoen alaosalta 350 nahkiaista. Ankerias- ja harjussaaliit ovat olleet hyvin vähäiset tiedustelualueella: ankeriasta on tiedustelun perusteella saatu saaliiksi viimeksi vuonna 2010 jokiosuudelta Äetsä-Kolsi 23 kg ja harjusta 11 kg vuonna 2013 jokiosuudelta Äetsä-Kolsi ja 7 kg

25.3.2019

vuonna 2010 jokiosuudelta Sastamala-Äetsä. Arantilankosken sähkökoekalastuksissa saaliit laskivat vuodesta 2010 vuoteen 2016.

- Harjunpäänjoen kalataloudellisten toimien yhteenveto ja analyysi
Aki Janatuinen (Silvestris Oy) kertoi tekeillä olevasta Harjunpäänjoen kalataloudellisten toimien yhteenvedosta ja analyysistä. Vaelluskaloista Harjunpäänjoessa esiintyvät nykyään ainakin lohi ja taimen. Lähtöaineistona työssä on erinäisiä vesistöön ja sen kunnostamiseen tai lajistoon liittyviä selvityksiä, kartoituksia, suunnitelmia, raportteja ja lausuntoja (~1960–2019), sähkökoekalastusten tuloksia (1986–2018) sekä tietoja kalaistutuksista (1986–2018). Tavoitteena työssä on laatia raportti, jossa kerätään yhteen tehtyjä toimia ja seuranta-aineistoja, arvioidaan toimenpiteiden tuloksellisuutta vaelluskalojen (etenkin lohi, taimen ja vaellussiika) näkökulmasta sekä esitetään jatkotoimenpiteitä ja suosituksia tulevien vuosien hoidolle ja seurannalle. Raportti valmistuu huhtikuun 2019 lopulla.

Alustavasti voidaan jo arvioida, että joen ala- ja keskijuoksulla on ilmisevä tarvetta täydennyskunnostuksille. Aikoinaan käytetty sora on ollut nykytiedon ja kokemuksen valossa liian pienirakeista, ja uutta karkeampaa tarvitaan. Samalla voidaan hienosäätää paikallisesti muita havaittuja puutteita (mm. sivu-uomat ja muut pienpoikasalueet). Lisäksi olisi mahdollisesti tarpeen suunnitella vaellussialle räätälöityjä lisääntymisalueita. Joen keskijuoksulle Solakoskeen, Vanhamyllynkoskeen ja Leineperin on valmiit kunnostussuunnitelmat. Solakosken ja Leineperin kalateiden valmistuessa vesistön yläjuoksulle aukeaa meriyhteys. Leineperin yläpuolisen vesistön koski- ja virta-alueiden sekä keskeisten sivupurojen kunnostussuunnittelu on syytä käynnistää mahdollisimman pian. Harjunpäänjoessa on Allecon (2006) selvityksen perusteella vuollejokisimpukkaa ainakin Solakosken patoon saakka, ja se tulee huomioida tulevien kunnostusten suunnittelussa ja toteutuksessa. Harjunpäänjoella työ vaelluskalojen elinkierron elvyttämiseksi on saatu hyvään vauhtiin: poikastuotantoa on, emoja nousee, elinympäristöjä on kunnostettu ja vaellusesteitä poistettu. Silti edullisin toimi lienee vielä hyödyntämättä eli kalastuksensäätely emokalojen kunnostuksen turvaamiseksi jokisuussa ja Kokemäenjoen alajuoksulla.

- Satakunnan Jokitalkkarihanke
Kimmo Puosi (Länsi-Suomen kalatalouskeskus) kertoi Satakunnan jokitalkkarin toiminnasta. Jokitalkkari suunnittelee ja toteuttaa vaelluskalojen elinympäristökunnostuksia sekä edistää kalastusmatkailua, kartoittaa uusia potentiaalisia virtavesikohteita kalastusmatkailulle ja lisää vesialueen omistajien mielenkiintoa näiden kohteiden kehittämiseen. Esiselvityshankkeessa selvitettiin pienkunnostuksille soveltuvia kohteita ja kunnostuksista kiinnostuneita yhteisöjä sekä kartoitettiin kalastusmatkailulle potentiaalisia jokialueita ja kalastusmatkailun nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä.

Jokitalkkarin ensimmäiseksi kunnostuskohteeksi valikoitui Kaasmarkunjoen/Harjunpäänjoen kosket. Joki on jo alueellisesti merkittävä taimenen ja lohen lisääntymisalue, ja tulevaisuudessa suunniteltujen kalateiden rakentamisen ja koskikunnostusten myötä potentiaali kasvaa vielä huomattavasti. Harjunpäänjoella ja Kaasmarkunjoella on useita pienkunnostukselle soveltuvia kohteita. Suunnitellut kohteet valittiin ensisijaisiksi kohteiksi,

25.3.2019

joissa verrattain pienellä panostuksella saadaan poikastuotantoon merkittävää parannusta. Harjunpäänjoella toteutettiin kunnostuksia useilla koski-alueilla vuonna 2010. Näistä merkittävin kohde oli Kaasmarkussa sijaitseva Tehtaankosket. Harjunpäänjoella vuonna 2010 tehdyissä kunnostuksissa rakennettiin useita kutusoraikkoja, mutta käytetty kutusora oli rae-kooltaan liian pientä, ja valtaosa lisäystä sorasta on ajautunut virran mukana kudun kannalta epäsuotuisille alueille. Taimenen poikasille tärkeät sivu-uomat jäivät vuoden 2010 kunnostuksessa vähemmälle huomiolle ja niiden tilan parantaminen on erittäin tärkeä ja loistava kohde pienkunnostuksille. Jokitalkkarin kunnostuskohteet sijaitsevat Holminkoskella, Uimarrannankoskella ja Tehtaankoskilla. Kunnostuksissa tehdään kutusoraikkoja koskialueille yhteensä 14 kpl. Taimenen pienpoikasille tärkeiden sivu-uomien kunnostuksia tehdään Tehtaankoskilla sekä Holminkoskella. Pääuomaan tehtävät poikaskivikot sijoitetaan uusien kutusoraikoiden läheisyyteen. Kunnostukset oli määrä toteuttaa vuonna 2018, mutta esteeksi muodostui vuollejokisimpukan mahdollinen esiintyminen kunnostettavilla alueilla. Keväällä 2019 on tarkoitus tehdä tutkimussukellukset kunnostettavilla alueilla, ja mikäli kaikki asiat etenevät suunnitellusti kunnostukset toteutetaan kesällä 2019.

- Porin tulvasuojeluhanke

Taina Koivisto (Porin kaupunki) kertoi Porin tulvasuojelusta. Mahdollisen tulva-alueen pinta-ala Porissa on noin 50 km², ja sillä on noin 5000 asuntoa (15 000 asukasta), joihin vesi voi tulla sisälle. Lisäksi alueella on liikkeitä, tuotantolaitoksia, infrastruktuuri ja haitta-aineita. Taloudellinen vahingonvaara on Suomen suurin sen voidessa kasvaa 3 miljardiin euroon. Porin tulvien ehkäisemiseksi säännöstellään järviä, pidetään huolta patoturvallisuudesta, parannetaan uomien vedenjohtokykyä sekä tehdään paikallisia vesistöjärjestelyjä (Harjunpäänjoen alaosa, Pihlavanlahden (=’Porinletton’) sivu-uomat ja pääuoma sekä pohjoinen lisäuoma). Porin patojärjestelmällä estetään veden leviäminen joesta ympäröiville maa-alueille. Harjunpäänjoen alaosan ja Sunniemen vesitaloushankkeessa on tarkoitus rakentaa harjunpäänjoen alaosan tulva-alueen ohittava kääntöuoma. Harjunpäänjoen alaosasta muodostetaan sisäjärvi, johon johdetaan Harjunpäänjoesta vettä 0,1 m³/s. Kaivettavan kääntöuoman pohjalle tulee mursketta, kiviä (<600 mm) ja hiekkaa. Rakentamisessa tulee ottaa huomioon hytteen muodostuminen.

- Kokemäenjoen öljyvahinko 2017

Kimmo Pakarinen (VARELY) kertoi Harjavallan lämpölaitoksella vuonna 2017 tapahtuneesta öljyvahingosta sekä siitä seuranneista torjunta- ja puhdistustöistä. Öljyvahinko tapahtui Harjavallan lämpölaitoksella 21.12.2017, jolloin kevyttä polttoöljyä päätyi hulevesiviemäriin 44 000 litraa. Öljy levisi ensimmäisen vuorokauden aikana ainakin Ulvilaan saakka. Rantaviivaa öljyyntyi noin 6 km ja vesialuetta 1,2 km². Öljyn leviäminen saatiin pysäytettyä voimalaitospadolle 900 mm meripuomilla. Kokemäenjoki alkoi jäätyä pian vahingon jälkeen, mutta öljyn keräämistä jatkettiin jäätilanteesta huolimatta 19.2. saakka. Jäät lähtivät joen pääuomasta 19.4., jolloin kerättävää ei harjakalustolla enää ollut. Joki jaettiin puomeilla sektoreihin, ja puhdistustyöt aloitettiin Kultakoukun uimarannalta 18.5. Veden pintaa laskettiin

25.3.2019

puhdistustöiden suorittamista varten. Puhdistustyöt etenivät vahinkopai-
kalta alavirtaan päin. Pohjoisrannalla kunnostustyöt toteutettiin pääosin
massanvaihdolla. Tietyissä paikoissa ratoja puhdistettiin vesipesulla. Uu-
marannat olivat ensisijaisia kunnostuskohteita, mutta uimaan kesäkaudella
-18 ei kuitenkaan päästy. Simpukoita menehtyi veden pinnan vaihtelusta
johtuen. Puhdistustyöt jatkuivat pitkälle syksyyn ja saatiin pääosin valmiiksi
marraskuun loppuun mennessä, viimeistelytöitä jäi keväälle 2019. Katsel-
muslautakunta aloitti työnsä maastokatselmuksilla joulukuussa 2018, kat-
selmuksia jatketaan keväällä 2019 tarpeen mukaan.

Kalataloudellisten haittojen osalta Harjavallan voimalaitoksella sijaitseva
siianpoikaskasvattamo suojattiin, mutta alapuolisen jokijakson koskipai-
koissa on kalan kutupaikkoja, jotka ovat voineet häiriintyä öljystä. Aikai-
sempiin kokemuksiin perustuen KPÖ-päästöjen yhteydessä ei kuitenkaan
ole ollut kalakuolemia. Öljypäästön vuoksi joesta pyydettiin kalanäytteitä
12.3.2018 (3 kuhaa, lahnaa ja sulkavaa). KVVY:n tutkimusraportin
(30.4.2018) mukaan kaikkien tutkittujen näytteiden PAH-yhdisteiden pitoi-
suudet jäivät alle määritysrajojen, ja katselmuslautakunta totesi 29.6.2018,
että öljyvahingon ei ole todettu aiheuttaneen vaikutuksia kaloihin. Kalata-
loudellisia haittoja öljypäästöstä aiheutui ainakin virkistyskalastuksen pato-
altaassa estyessä 12/17–12/18 ja Viikarin puomin haitatessa liikkumista
joessa 4/18–5/18. Lisäksi voimalaitoksen alapuoliselta jokijaksolta pyydet-
tyjä kaloja ei välttämättä uskallettu käyttää ravinnoksi ja Nakkilassa harjoi-
tettavalle koskikalastukselle on saattanut aiheutua mm. imagohaittoja. Kat-
selmuslautakunta totesi 30.8.2018, että poikkeuksellisen alhaalle laske-
tusta vedenpinnasta on aiheutunut ongelmia virkistyskäytölle erityisesti pa-
toaltaan yläpuolisella jokijaksolla Harjavallan ja Kokemäen kaupunkien alu-
eilla ja toimenpide on aiheuttanut simpukoiden menehtymistä matalilla ran-
taosuuksilla. Terveysvalvonnan asettamat vedenkäyttösuositukset ovat
edelleen voimassa patoaltaan alueella Siltatien ja voimalaitospadon väli-
sellä alueella. Veden käyttöä syötävien kasvien kasteluun ei suositella.
Katselmuslautakunta totesi 15.10.2018, että poikkeuksellisen alhaalle las-
ketusta veden pinnankorkeudesta on edelleen aiheutunut haittoja virkistys-
käytölle. Siian poikasten kasvatukseen liittyvä Luonnonvarakeskuksen to-
teuttama tutkimushanke on jouduttu keskeyttämään öljyvahingon vuoksi ja
kalojen kudulle on saattanut aiheutua haitallisia vaikutuksia.

- Kalastusalueista kalatalousalueiksi – tietoisuuskalastuslain toimeenpanosta
Juhani Salmi (VARELY/kalatalous) kertoi kalastusalueiden muutoksesta
kalatalousalueiksi ja kalatalousalueiden tarkoituksesta. Kokemäenjoella
kahdeksasta kalastusalueesta tuli neljä kalatalousaluetta.

4 Vuoden 2019 toimenpiteet

Kalanistutukset tehdään vuonna 2019 pääosin edellisvuosien tapaan. Sel-
vityksistä tehdään toutainselvitys, Kulo- ja Rautaveteen laskevien uomien
sähkökoekalastukset, virikekasvatettujen lohien merkintätulosten rapor-
tointi, vaellussiian luontaisen lisääntymisen tutkimuksen jatko ja Harjun-
pääjoen hoitotoimien analyysi. Kokemäenjoen ja mahdollisesti myös Har-
junpääjoen sähkökoekalastuksissa pidetään välivuosi. Kunnostuksia teh-
dään Sammujoen–Sammaljoen yläosalla.

25.3.2019

5 Muut asiat

Keskusteltiin LUKE:n istutuksista, ja pyritään saamaan seuraavaan kokoukseen LUKE:n edustaja kertomaan niistä. Todettiin, että Kouvatsajoen valuma-alueelle on tulossa kunnostus-suunnitteluhanke.

6 Seuraava kokous

Seuraava kokous päätettiin pitää maaliskuu–huhtikuussa 2020 (paikka avoin).

7 Kokouksen päättäminen

Jorma Kirjavainen päätti kokouksen klo 15.00.

Puheenjohtaja



Jorma Kirjavainen

Sihteeri

Mika Sivil